

Torben Blankholm

IKIUEQQQAARSINNAAVIT?

Ilinniartitsisumut ilitsersuut

IMAI

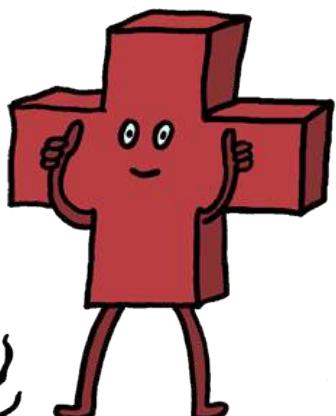
Siulequt	3
Didaktikkimut atatillugu eqqarsaatersuutit	6
Anilluni paasisassarsiorneq imaluunniit klassimut pulaartoqarneq	7

Quppernernut kopiigassanut ataasiukkaanut ilitsersuutit:

Ajutoorneq allaaseriuk	8
Kisimiilluni angerlarsimalluni!	8
Qanoq iliorniarpit?	9
Ajutoortoqarsimavvoq	9
Misilittaaffik	10
Tulleriaarlugit suliaqarneq	11
Misilitsigit!	12
Ikiueeqqaarnermi siunnersuutivit pitsaanersaat	12
Pisuusaartitsinermi najoqqutassat	13
Ikiueeqqaarsinnaanermut uppernarsaat	14
Toorsinermit ataatsimit allataq nangiguk!	14
Oqaluttuap naggasernera allaguk!	14

Quppernerit kopiigassat:

01 · Ajutoorneq allaaseriuk	15
02 · Kisimiilluni angerlarsimalluni!	16
03 · Kisimiilluni angerlarsimalluni!	17
04 · Qanoq iliorniarpit?	18
05 · Ajutoortoqarsimavvoq	19
06 · Misilittaaffik	20
07 · Tulleriaarlugit suliaqarneq	21
08 · Misilitsigit!	22
09 · Ikiueeqqaarnermi siunnersuutivit pitsaanersaat	23
10 · Pisuusaartitsinermi najoqqutassat	24
11 · Pisuusaartitsinermi najoqqutassat	25
12 · Ikiueeqqaarsinnaanermut uppernarsaat	26
13 · Toorsinermit ataatsimit allataq nangiguk!	27
14 · Oqaluttuap naggasernera allaguk	28

ARLAANNIK PISOQARPAT TAAVAMI?

Akuttunngitsunik meeraq ajutoortarpoq ikiueeqqaarnermillu pisariaqartitsiso-qalertarluni.

Kisianni qanormaannaajuna ilinniartitsisutut iliortartugut? Ikiueeqqaarnermut pikkorissarnikuuit? Klassimmi? Atuartut atuarfimmi atuareernermiluunniit ajutoortoqarpat qanoq iliornissartik nalunngilaat?

IKIUEQQAARNERMIK PIKKORISSARNEQ

IKIUEQQAARSINNAANERMILLU

UPPERNARSAAT

Atortussat ukua meeqqat atuarfianni akullit (10 -12-nik ukiullit) atuartinnissaan-nut aallartissutissatut neqeroorutaapput. Killiliussaq tassaavoq pikkorissarneq tassani atuartut "Ikiueqqaarsinnaanermut uppernarsaammik" pissarsisinnaa-nerat. Tamanna pisarpoq atuartitsinerup ingerlaarnerani amerlasuunik namm-i-neq misilittaalluni ingerlatsiffiusumi, misilittaanerillu qupperernerk kopiigassanik aallaaveqartuullutik:

Isiginaartoq imaluunniit ikiusoq?

Atuartut assigiinngitsutigut unammineqartarpuit apeqqummik uuminnga: "Ajutoortumik naammattoorsiguit ikiortariaqartumik, taava qanoq iliorniarpit?". "Ikuunniarpit imaluunniit tunuinnarniarpik?"

Klassimi misilittaaneq

Sullivik misilittaaffippassualik atorlugu atuartut ikiueqqaarnermi passussinermi periaatsinik assigiinngitsunik ilisimasaqalerlutilu piginnaasaqalissapput. Periaat-sit tamarmik immikkut misilitsiffiusinnaapput angusinerillu tamaasa uppernar-saatitaassamut allanneqarlutik.

Ingerlatat suliassallu

Quppernerit kopiigassat ingerlatassanik suliassanillu assigiinngitsunik imaqrapput, atuartup atugaata atorneqarfissaani. Misilitsinnej, suliassat assigiinngitsut, allatassamut saqqummiussaq aammalu pisuusaartitsinernut saqqummiussat.

Atuartitsissutissat immikkoortui

Uku atuartitsissutissat atuartunut akullerniittunut (10-12-nik ukiulinnut) saaf-figinnissutaapput ukuninngalu imaqrarlutik:

- atuartut mappersagaat assiliartaqaarluartoq
- ilinniatsisumut ilitsersuut qupperernerk kopiigassartalik
- allagartarsuaq "Ikiueqqaarnermi pisussat pingarnerit sisamat"

Uku atuartitsinermi atortussat krk.gl-im
atuartitsinermut atortut ataanni
piniarneqarsinnaapput.

PINNGORTITALERINEQ

Pinngortitalerinerimi atuartitsinerup siunertaa (Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni § 30 tunngavigalugu.) Atuartitsinerup siunertaraa atuartut pinngortitalerinerimi paasinnittaatsinik suleriaatsinillu tunngaviusunik piginnaasaqalissasut aamma pinngortitalerinermut attuumassutilinnik paasisimasaqalissasut... Atuartut namminneq allallu isumannaatsuunissaannik peqqissuunissaannillu akisussaaqataasinnaangornissaminnut...

Inuuneq inooriaatsillu:

- ikiueeqqaarnermi tunngaviusumik piginnaasassat pikkorissarfigisimassagaat

Inuup sananeqarneranut, timaanut nappaatinut il.il. tunngasunik suliaqarneq aqquaarlugu atuartut nalunngisarpassuaqalissapput nalunngisallu tamakkua ikiueeqqaarnermut pikkorissartinneqarnissamut tunngavigissallugit pitsasuupput. Taamaattumik ikiueeqqaarnissamik pikkorissartitsinissaq alloriarfimmi suliasanut kingullernut ilaatinneqassaaq taamaaliornermi ukiuni arlalinni suliarineqar-simasut nalunngisassatut katiterneqarsinnaammata.

Pikkorissartitsinermi, sumiiffimmi pissutsit tunngavigalugit, ilinniartitsisuusinnaavoq misilittagaqarluartoq imaluunniit inuk peqqinnissaqarfimmeersuusinnaavoq.

"Illit timit - peqqissutsit" pissusissamisoortumik aamma akuleruffiusumik ikiueeqqaarnermik "pisuutitat" piviusorpalaartut aqqtigalugit ilangussivoq. Atuagaq akullerni Pinngortitalerinerimi nangeqattaartuliani ilaasoq minnernut atuagaq "Illit tassa"-mik nangitseqqittuuvoq. Atugassiat tassaapput atuartut atuagaat manna, suliassat kiisalu ilinniartitsisumut ilitsersuut.

DIDAKTIKKIMUT ATATILLUGU EQQARSAATERSUUTIT

Atuartup mappersagaani allagartai quppernerni allagartat saniatigut "tulleriaartunik" ilitsersuutitaqarpoq, assiliartanut attuumassutilinnik aammalu kipparis sunut paasissutissartalinnut.

Tulleriaartunik ilitsersuutit nerisassiorluni najoqqutassatulli atuagassaapput. Kipparissut paasissutissartallit itisileriffiusunik aammalu nassuaataasunik imaqarput quppernerillu allagartaat atuanngikkaluarlugit atuarneqarsinnaallutik.

Oqaatsinik sammisamut tunngasunik, taaguutinik oqaatsinillu nalunartunik ataasiukkaanik allatani peqarpoq. Illit ilinniartitsisutut oqaatsit taaguutillu ilaat klassimi "ordbogi iikkami nivingasumiikkunik" paasuminarnerulerlutillu atoruminarnerulissanersut eqqarsaatersuutigissavat.

Atuartitsinermi atugassiat passussilluni sungiusarnissanut ingerlatassanullu allanik suleqateqarluni - marlukkuutaarluni suleqatigiinnguakkuutaarluniluunniit - ingerlatsinissamut tikkuussipput. Suliassat ingerlatassallu naammassineqareeraangata inernerri atuaqatinut saqqummiunneqartassapput.

Suliassat ingerlatassallu tamarmik isumassarsiorfissatut suliaapput, kisianni illit ilinniartitsisutut tassaavutit atuartunik ilisarisimannittooq aammalu atuartitsineq qanoq aaqqissuunneqarsinnaanersoq aammalu suliassat ingerlatassallu qanoq ilusilersorneqarsinnaanerinik ilisimaarinnittooq.

Qupperneq 8-mi quppernerit kopiigassat ataasiukkaat eqqartorneqarput tunuliaqutit anguniagassallu suunerinik eqqarsaatersuuteqarfiusut oqaaseqaateqarfiusullu aammalu atuartitsinermi qanoq atorneqarsinnaanerinik. Atortunik immikkut ittunik inerniliussanilluunniit pisariaqartitsisoqassappat qupperternut ataasiukkaanut oqaaseqaatini taaneqarsimassapput.

ANILLUNI PAASISASSARSIORNEQ IMALUUN- NIIT KЛАSSIMUT PULAARTOQARNEQ

Klassimut pulaartoqarsinnaanerlutit atuarfiulluunniit avataanut pulaagaqarsin-naanerlusi eqqarsaatiginera isuma pitsasuuvoq, klassi ikiueqqaarnermi sam-misaqalerpat. Qatserutaasivimmut peqqissaavimmulluunniit pulaarneq, tassani ikiuiartorasuarnermi qamutit atortakkat atuartut namminneerlutik takusinnaallu-git inuttaallu oqaloqatigisinnaallugit, meeqqamut kimulluunniit misigisaqarfius-saaq. Imaluunniit atuarfiup meeqqerisuanik pulaartoqarneq, napparsimasumik paarsisumik, politiimit imaluunniit KRK-mi ikiueqqaarnermi ilitsersuisumit. Klas-simiittut angajoqqaavi isumasiukkit.

ATORTUT LINKS-ILLU ILITSERSUUTI- TALLIT VIDEOLIANIK

Mattutissaasivimmik imarissaartumik atorsinnaasaqarnissaq pisariaqarpoq klassip misiliisarfittut atornissaani. Nipputtartuliisoqassaaq, milluaasinnaasunik ilisoqassaaq tasisuartaunillu nimiisoqassaaq. "Ajutoornikut" illersuuserniarlugit tæppeqartariaqarpoq marlussunnik aammalu alliaq atuartut sannikannersillugu aalajangersimasumik imminnut nallartinnermik sungiusalerpata.

Inersimasut amerlasuut ikiueqqaarnermik pikkorissarnikuupput. Klassimi meeqqat imminni angajoqqaatik aatakkutik aanakkutik aperilisigit ikiueqqaar-nermik pikkorissarsimanersut immaqalumi pissanganartunik atortuuteqarsin-naapput imaluunniit ikiueqqaarnermut tunngasunik nuannersunik oqaluttuaateqassapput.

QUPPERNERNUT KOPIIGASSANUT ATAASIUKKAANUT ILITERSUUT

Qupperneq kopiigassaq 1: Ajutoorneq allaaseriuk

Atuartut amerlanerit ajutoornermik misigisaqarnikuupput qanorlu pisoqarsimana-
nera oqaluttuarerusuttaqalugu. Atuartut namminneq ajutoornermik misigin-
kuunngikkunik fjernsynikkut takusimanissaat ilimanarluinnarpoq oqaluttuarisin-
naasaminnik. Suliassaq pingasunut immikkoorteqqavoq:

1. Eqqarsaatiginninneq ajutoornermillu toqqaaneq
2. Titartarasuagaq atorlugu ajutoornermik takussaasunngortitsineq
3. Ajutoorneq pillugu tusagassiaq imaluunniit qanorpiaq pisoqarsimamaneranik
allaaserisaq ikiueqqaarneq qitiutillugu.

Suliassiissutip meeqqat qanoq ilisimasaqartiginerannik paasisaqaarnissaq periar-
fississavaa aammalu atuartitsinerup "Ikiueqqaarneq" sammivigigaa qitiutis-
sinnaanngortillugu.

Qupperneq kopiigassaq 2 aamma 3: Kisimiilluni angerlarsimaneq!

Nukappiaqqat Abiap aamma Hansip nalaataat atorneqassaaq ikiueqqaarnermi
pisussat pingarnerit 4-t ilinniarnissaannut: 1) Isumannaallisaagit,
2) Inuk nalileruk, 3) Ikiortissarsiorit aamma 4) Ikiueqqaarit.

Pisoq allataavoq atuartut namminneq assiliartalersuinissaannut periarfissii-
soq. Amerlasuut namminneq igaffitsik eqqarsaatigissagaat ilimanarpoq taa-
maammallu namminneq "ajutoornissamik ilimanassusaannik naliliinerminnut"
ilanngutissagunarlugu.

Quppernermi kopiigassami 2-mi allagartaani atuartut namminneq ataatigut
titagassaat: igaffimmi savissuaq, naasuliviup aseqqui, qalattuliuut aammalu na-
termi imeq. Abia imminut paarisinnaavoq eqqisisimanermigut aammalu qanoq
iliornissani/-sinnaanini misissorlugu. Tamatuma kingorna imaaliortariaqarpoq:

- Imeq masarlerlugu, quaannginniassagami
- Qalattuliuut igaffimmi nerriviusami tiffarlugu - qamillugulu. (Hansip qalattu-
liuutaa ajortissimavoq isumaminik qamissinnaajunnaarluni!)
- Naasuliviup aseqqui peerlugit Hansip ajutoorneri nalilersulertinnagit, ikiortis-
sarsioriinnani ikiueqqaalersinnanilu.

Qupperneq kopiigassaq 3 marlukkuutaarluni suliassiissutaavoq "Ikiueqqaarnermi
pisussanik pingarnernik 4-nik" qupperneq kopiigassaq 2-meersumik uteqqiiffi-
galugulu aamma Hansimut tunngatillugu pisumi ikiueqqaarneq suna pisariaqr-
tuussanersoq atuartut qanoq isummerfiginnittariaqarnerminnut. Atuartut inis-
sitassat nippuitinneri naammassippatigit piffissaq naleqqutissaaq ingerlatsinerat
suliarisassallu tulleriaarnerisa oqaluuserinissaannut.

Qupperneq kopiigassaq 4: Qanoq iliorniarpit?

Suliassap atuartut iliuuseqarnissamik imaluunniit iliuuseqannginnissamik qinigasippai. Atuartut ilaannut killissamik qaangiinerussaaq inuit nalulluinnakkat ikiueqqaarnermik ingerlatsiviginissaat. Allat - immaqa takornartat inersimasullu - iliuuseqarfiginissaat suliassatut ajornarluiunnartutut isikkoqarsinnaavoq. Nuakor-simappat, aattaqarpal imaluunniit inuk ipertuppat nuanniissinnaavoq.

Atuartut tamarmik immikkut quppernermik kopiigassamik pissapput taa-maannerakkallu immikkuutaarlutik isummerfigalugit. Tamatuma kingorna klassi suleqatigiissaqq isummersorfigissallugillu suna "eqqorpa" aamma suna "eqqunngila". Allunaasaq 5-6 meterisut takitigisoq klassimi natermut siaruk. Allunaasamut isuleriisillugit immikkoortillugit ilineqassapput allagartat allaqqasut "Isumaqatigeqqissaarpara" aammal "Isumaqatiginngilluinnarpara".

Taamaannerakkamit nr. 1-mit aallartigit. Atuartut allunaasap sanianut nikue-qukit quppernermi kopiikkami qanoq isummerlutik nalunaaqutsiisimanertik malillugu. Tamarmik inissereerpata atuartut tulleriaartut qeqqatigut avinneqasapput, affaallu tulleriaartut affaasa aappaasa saavanukassapput, taamaalillutik marlukkuutaarlutik akileriilerlutik. Akunnappata ataatsit pingasooqatigiittaria-qassapput. Atuartut marlukkuutaarlutik oqallisigissavaat sooq namminneq taamatut isummersimanerlutik.

Klassimi ataatsimoorluni oqaloqatigiinnermik naggasiiget, atuartut qanoq oqallissimanerlutik oqaluttuarisinnaallugu aammal uapeqquteqarsinnaallutik.

Allat navianartorsiortut ikiussallugit inatsisitigut pisussaaffiunngilaq. Kisianni ikiueqqaarnermik ilisimasaqaraanni ikiuussinnaasorigaanilu ikiuuttariaqarpoq! Nammineersinnaanngikkaanni imaluunniit akuliunnissaq saperaanni allanik pis-sarsiortariaqarpoq ikiuussinnaasunik.

"Ikieqqaarnermi pisussat pingaernerit 4-t" eqqaamakkit aamma "Ikiortissarsior-lutit suaartarit": Ikiuussinnaasut arlaliulluni pitsaaneruvoq - aammal u pita-sneruvoq inersimasumik ilaqqarsinnaagaanni.

Qupperneq kopiigassaq 5: Ajutoortoqarsimavoq!

Qitiusoq qupperneq kopiigassami 4-misut ippoq: Isiginnaartoq imaluunniit ikiueqqaartoq? Ilisimaneqarsinnaanngilaq, inuit suut eqqarsaatigineraat, kisianni eqqarsaatit ukuusinnaapput: "Qujanaqaaq uangaanngitsoq.", "Tuaviorama atuariartorlunga inortueqinaanga. Allaqqassaaq ikiuussinnaasunik.", "Tassatoq - una eqqatsinni ikiueqqaarsinnaasoqarpoq.", "Aak takugaangakkut ajortittarpu-nga!" imaluunniit "Ima ajortiginerluni inersimasumut sianertariaqarlunga?"

Suliassiissummi 4-mi titarnerit akiffissiat 4-t tikkuuppaat akissutissat "Ikiueqqaar-nermi pisussat pingaernerit 4-t"':

- 1) Isumannaallisaagit aamma 2) Inuk nalileruk,
- 3) Ikiortissarsiorit aamma 4) Ikiueqqaarit.

Qupperneq kopiigassaq 6: Misilittaavik aammalu ikiueqqaarsinnaanermut upternarsaat

Qupperneq kopiigassaq una atuartut inimik misilittaavissaliornissaannut iluaqu-taassaaq. Marlullutik arlaliullutiluunniit suleqatigiit tamarmik misilittaavimmik pilersaarusrorlutilu aaqqissuussissapput, klassimiittut tamarmik ikiueqqaarnermi periaatsimik arlalinnilluunniit ilinniarfigalugu, sungiusarfigalugu misilitsiffigisinnasaannik. Atuartut ikiueqqaarnermi periaatsimik ataatsimik toqqaasinneqar-sinnaapput, imaluunniit imarisaata allassimaffiat kopeerneqarsinnaavoq (A3-mut allisillugu). Qulequttat qiorlarlugit, peqititerlugit atuartut amusitttarlugit.

Suliaq ullualunni akunnilarlugu assigiinngitsunik sukkassusilerneqassaaq. Ataatsimi qulequttat agguataarneqassapput, atuartut tamatuma kingorna atuartut atuagaanni immikkoortoq attuumassutilik attaaqqissaassavaat kingornalu qupperneq kopiigassaq 6 immersortillugu. Atugassat tulleriaarlugit allattorsi-maffianni inissaqannngippat imaluunniit pappiaqqat suliassartallit naammannngip-pata, pappiaqqap muminganut allassinnavusi. Tiimi atuartitsiffiusussaq tulleq aallartitsinnagu ilissi (illit) ikiueqqaarnermi atugassat aammalu assiliaiornermi atortut, computerit il. il. pissarsiarissavasi.

Tiimimi atuartitsiffiusumi tullermi allagartaliussaasi, allagartarsualiussaasi aam-malu misiligaatasumik ilioqqaassaasi suleqatigiit namminneerlutik misilitassaan-nik. Marlukkuutaarlutik arlaliullutiluunniit suleqatigiikkutaartut misilittaaffik iluarilerpassuk, klassip ikiueqqaarsinnaanermut upternarsaatitaarniarneq aallar-tissinnaanngussavaa.

Ikiueqqaarsinnaanermut upternarsaat atuartunut ilisaritinneqassaaq imaqan-ngitsumillu tunineqassallutik. Tamanna pillugu quppernermi kopiigassami 12-imti atuaruk.

Laboratoriame ikiorti (atuartoq) sullivimmiissaaq "atuisullu" tigoorarlugit, taakku ilitsersunneqassapput misilitsitsinnatillu sungiusarnissaminnut periarfis-sinnejassallutik. Laboratoriame ikiortip atsiorfissami eqqortumi atsiornissani eqqaamassavaa, misilitsinnermi angusisoqarpas. Piffissaq ingerlalaareerpat paarlattoqassaaq kikkut tamarmik misilittaaffiit tamakkernissaannut ilitsersun-neqarnissaminnut misilitsinnissaminnullu perarfissaqarniassammata.

Qupperneq kopiigassaq 7: Tulleriaarlugit suliaqarneq - ikkussortagalerineq

Qiortaalluni ikkussuillunilu sungiusaataavoq, qulequttanik pingaarutilinnik 4-nik uteqqiiffiusoq. Qulequttat 4-put aammalu tulleriaanut 22-nut ilitsersuuteqarluni, qulequttat eqqortut ataannut ikkussutassaallutik - eqqortumik tulleriinnilerlugin. Atuartup atuagaa saninniitikaanni pitsaassaqaaq, quppernerit attumas-sutillit qupperiaannaallutik. Taava amerlanerpaanut suliassaq naammassineqarsinnaasussaassaaq.

Inerniliussat:

Ikiueeqqaarnermi pisussat pingaarcerit 4-t

1. Isumannaallisaagit.
2. Inuk nalileruk.
3. Ikiortissarsiorit.
4. Ikiueeqqaarit.

Ilisimanngilaq

1. Ilisimanngila?
  - a. Nipituumik erseqqisumillu atia taajuk.
  - b. Tuiisigut tigujuk. Qajassuartumik issuttuuguk.
  - c. Akisarpa? Oqalungussarpa imaluunniit aalalaarpaa?
2. Nukeqanngikkuni akissananilu ilisimajunnaaqqassaaq.
3. Taava sannikannersissavat aalajangersimasumik nallartillugu.
4. Ikiortissarsiorit: Inersimasumut sianerit piaartumik ikiortariaqarnerit qinnutigiuk.
5. Majoruk paaralugulu ikiortissap takkunnissaata tungaanut.

Sannikannersitsineq aalajangersimasumik nallartillugu

1. Nallartiguk.
2. Talia qaninneq L-rujussuartut ilusilerlugu inissiguk.
3. Taliata aappaa inuttaanut qalliuguk. Assaata tunua ersaanut inissiguk.
4. Seequa ungasinneq peqiguk illillu tunginnut nusullugu.
Taava illit tunginnut assakassaaq.
5. Niua peqeqlasooq uani takutinnejartutut inisseqqatissavat.
6. Niaqua qajassuartumik malartiguk.

Tupittoqarpat

1. Inuk tunuatigut tallimariarlugu patiguk.
Sakkortuumik - sakkortunaarpallaarnaguli!
2. Iluaqutaanngippat periaatsit allanngortissavat.
3. Inuk tigujuk. Assatit qalasiata nalaaniissapput.
Illummut qummukanneq tallimariarlutit nusussavat.
4. Tunuatigut patittarnera naavatigullu nusussisarneq paarlakaatissavatit, ajornartorsiutip qaangernissaata tungaanut.

Qupperneq kopiigassaq 8: Misilitsigit!

Apeqquitit 11-t pingasunik akissutissartallit aammalu suliassaq oqaaseqatigiit 4-t eqqortumik tulleriinniligassat. Atuartut piareersarnissaminnut aammalu atuartut mappersagaanni akissutit eqqortut nassaariniarnissaannut periarfissaqartariaqarput.

Misilitsinnivissuarmi aalajangersimasumik piffissaliussap iluani ingerlanneqas-saaq. Piffissaq eqqortumillu akisat amerlassusii ingerlatsisinnaanermut allagartamut allanneqassapput.

Inerniliussat:

- 1) b,
- 2) b,
- 3) c,
- 4) b,
- 5) c,
- 6) c,
- 7) c,
- 8) b,
- 9) c,
- 10) b,
- 11) a
- 12) 3, 1, 4, 2

Qupperneq kopiigassaq 9: Ikiueqqaarnermut tunngatillugu oqaatigiumasat pitsaanerpaaq

Qupperneq taanna ingerlataavoq naliliinertut isikkoqaatigaluni nuannersuusoq: qangatut allakkat ingerlateqqittakkat sms-ikkut ingerlateqqitatut pinnguaat. Atuartut ikiueqqaarnermi pikkorissarneq kingumut qiviassavaat suullu ilikkarsimanerlugit eqqarsaatigalugit, arlaat torragisartik toqqlugu oqaatigiumasatulllu pitsasutut oqaasertaleqqillugu. Atuartut akeqanngitsumik sms-ersinnaanngippata sms-ikkut ingerlatitseqqinnej qasseriassanersoq killilersinnaavat.

Ingerlataq naggaserlugu atuartut suliassat 3, 4 aamma 5 akissavaat. Atuartut siunnersuutertik titartakkaminnut ilanngullugu ikkuppassuk, klassimi kusanavim-mik saqqummersitsisoqarsinnaalissaq.

Qupperneq kopiigassaq 10 aamma 11: Pisuusaartitsinermi najoqqutassat

Atuartitsinerup ingerlanerata aallartinnerani pisuusaartitsineq atorsinnaavat, atuartut piareersaqqaanngikkaluarlutik pisunut akuuleriataarlutik, soorlu pivi- sumi taamaattartoq, tassanngaannaq saannguatsinni ajutoortoqariataarsinnaa- voq, uagullu toqqartariaqalerlugu akuliutissanerluta ikiueeqqaarnerlu ingerlallugu imaluunniit naamik. Pisuusaartitsinerit atuartut ikueeqqaarnermi passussisinnaas- suaat takutissavaat. Atuartitsinerup ingerlanissaata klassimut naleqqunnersoq nalilersuinissamut tunngavissiilluassapput, imaluunniit allannguisariaqarnersutit naleqqussaasariaqarnersutilluunniit.

Atuartitsinermi ingerlatatut allanguutitut aamma pisuusaartitsinerit atorneqar- sinnaapput imaluunniit inaarutaasumik misilitsinnersuarmi klassi ikiueeqqaarner- mi atorsinnaasunik naammattunik ilisimasalersimanersoq takutitsisussami.

Klassi marlukkuutaarluni imaluunniit pingasukkuutaarluni suleqatigiinnut naleq- quttumik amerlassusilinnik agguataarneqassaaq, tamarmik immikkut pisumik agguassiffiulluni. Pisoq ataaseq marlukkuutaartunut arlariinnut tunniunneqar- sinnaavoq. Meeqqat najoqqutassamik imminnut atuffatissapput, kikkut kikkuus- sanersut agguataarlugit aammalu pisoq pisuusaartitsininnguatut takutillugu kingusinnerusukkullu klassimut tamarmiusumut.

Suliassaq aamma unaavoq pisup nanginnissaa ikiueeqqaarneq ingerlatassaq eqqarsaatigalugu. Ingerlatsinermi periaassisaaq eqqortoq tassaavoq "Ikiueeqqaar- nermi pisussat pingaarnerit 4-t" malinnissaat: **1) Isumannaallisaagit aamma 2) Inuk nalileruk, 3) Ikiortissarsiorit aamma 4) Ikiueeqqaarit - naggataatigut** atuartut ikiueeqqaarneq eqqortoq toqqarniartussaassavaat. Atuartut atuagaat aammalu allagartarsuaq ikiueeqqarnermut tunngasoq ikuutaasinnaapput.

Suleqatigiit pisuusaartitsineq klassiminnut takutippassuk naggaserneqarsinnaa- voq suleqatigiit "Ikiueeqqaarnermi pisussat pingaarnerit 4-t" oqaluttuarigaat. Suleqatigiit iliuuseqarnissami allagartat atugassat ingerlatsinerup ingerlanerani atorsinnaavaat (qupperneq kopiigassaq 11) pisuusaartitsinerni ikiueeqqaarnerup ingerlanera eqqortoq imarineqarniassammat imaluunniit iliuuseqarnissami allagartaq attuumassutilik takutitsinermi atuffassissutigalugu.

Qupperneq kopiigassaq 12: Ikueqqaarsinnaanermut uppernarsaat

Ikueqqaarsinnaanermut uppernarsaat imatut eqqarsaataavoq ikiueqqaarnermut tunngasunik atuartitsinerup ingerlaneranik aammalu ikiueqqaarnermi passus-silluni periaatsit assigiinngitsut atorlugit misilitsinnernik naammassinnissimaner-mut uppernarsaatitut.

Ikueqqaarsinnaanermut uppernarsaat Kalaallit Nunatsinni pisortatigoortumik atortinneqanngikkaluartoq, taamaattorli atuartut ataasiukkaat namminneq piginnaasaqarnerminnik tatiginnilersissinnaavaat. Pisuusaartitsilluni sungiusarner-mi ajutoornermi annikinnerusumi tamanik isiginnissinnaassuseqarsinnaaner-nut uppernarsaataavoq aammalu ajoquusernit assigiinngitsut ikiueqqaarnermi iliuusissat eqqortut atorlugit iliuuseqarfisinsinnaagaat.

Quppernermi kopiigassami 12-imni ikueqqaarsinnaanermut uppernarsaat inis-sitaavoq, saqqalerlugu tunulerlugulu kopeerneqarsinnaasuliaalluni. Eqqarsaa-taavoq atuartup atuartitsinerup ingerlarna tamaat nassatarissagaa aammalu passussilluni periaatsit ilinniarlugillu angusiffigisarnerini immersorneqassasoq. Atuartut periaatsit tamaasa angusiffigisariaqannngilaat. Ilaasa tamaasa angu-siffiginarlugit siunniussinnaavaat aammalu misilitsinnermi apeqqutit tamaasa eqqortumik sukkasuumillu angusiffigerusussallugit, allalli suut tamaasa soqu-tigivallaarnagit ingerlassallutik immaqaluunniit aqquaata ilaani takkutinngit-soortarlutik. Naggataatigut ilinniartitsisup ikueqqaarsinnaanermut uppernarsaat atsiorsinnaanngussavaa, ullulerlugu lamineererlugu.

Qupperneq kopiigassaq 13 aamma 14: Aallartinnera nangiguk - aammalu oqaluttuap naggatissaa allaguk

Allatassat naatsut marluk atuartunut oqaluttuatsialaliornissamut periarfissiilli-tillu ikiueqqaarnermut ilisimasaminnik pisuvinni atuisinnaalersitsisuusussaapput. Sioqqullugu atuartut ajutoornerusinnaasut assigiinngitsut aammalu ajutoornikut qanoq ikiortariaqassanersut takorloornerisigut, taava pisuvinni assingusuni silatusaartumik iliuuseqarsinnaalersissavaat.

Kipparissuaraq allagartap sanianiittoq quppernermi kopiigassami atuartup piffis-salikkamut sumiiffilikamullu inuillu assigiinngitsut assinginik katersukkanut pia-reersaatitut atorsinnaavaa. Taassuma saniatigut pingaaruteqarpoq tikuassallugu oqaluttuat atuartup qanoq ikiueqqaarnermik atuniarnera oqaluttuarissallugu.

AJUTOORNEQ ALLAASERIUK

1) Ajutoorermik takunikuuit?   Aap   Naamik

2) Illit nammineq ajutoornikuuit?   Aap   Naamik

3) Filmimi fjernsynimiluunniit ajutoorermik takunikuuit?   Aap   Naamik

4) Eqqarsarluarit. Taava ajutoornerit eqqaamasatit 5-t tulleriaarlugit allakkit:

a) _____

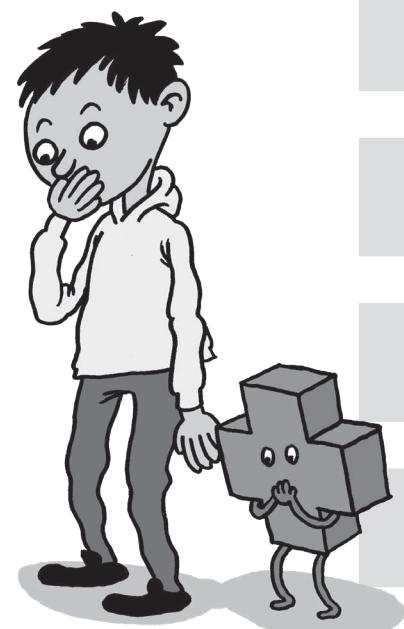
b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

5) Ajutoornerit ilaat ataaseq allaaseralugulu titartassavat. Ajutoornerussaaq eqqarsaatigalugu oqaluttuaralugulu nuanniilliuutigissanngisat. Uani titartapallataliorsinnaavutit:

6) Una najoqqutaralugu allasaatit:

- a. Susoqarpa?
- b. Kina ajoquserpa?
- c. Sumi qangalu piva?
- d. Kina najuuppa?
- e. Kikkut ikuuppat aamma qanoq iliorpat?
- f. Kikkut ikiueqqarnermik ingerlatsisinnaasuuppat? Qanoq iliorpat?
- g. Kina ikiortissarsiorpa imaluunniit ajoqusersimasut passunneqartarfianukarpa?
- h. Piffissaq qanoq sivisutigisoq ingerlava ikiortissat takkunnissaannut?
- i. Utaqqininni sulerivit?
- j. Taassuma kingorna qanoq pisoqarnersoq allaaseralugu oqaluttuat naajuk.
Inuk ajoquuserniku peqqisseqqinnersoq. Pisoq suli eqqarsaatigisarnerit.

KISIMIILLUNI ANGERLARSIMALLUNI!

Oqaluttuannguaq marlussoriarlutit atuaruk. Immikkoortuararpassui eqqarsaatigikkit. Taa-maalioereruit quppernerup naqqaniittooq suliassaq akiniansariuk.

Abiap Hans atuareeramik angerlaqatigaa. Hans illuinnarmi najugaqarpoq. Kisimiillutik angerlarsimapput. Isumaqtigiinnikuupput Hansip computerimik pinnguaataanik nutaamik unamminiarlutik. Abiap Hansip igaffimmut tiiliortornerani boorlunillutaniiartornerani maskiina ikippaa.

Abiap igaffimmit qanngorpallak tusaavaa arpaannarlu takkigunnarluni. Hans uppisimalluni natermi nalasoq takuaa. Igaffimmi savissuaq naavaniittooq assut aarlerinarpooq. Natermi Hansip eqqaani tiiliuutip aseqqui sumi tamaaniipput. Natermi imeqarpoq qalattuliuullu qalassuataartoq aarlerinartumik igaffimmi nerriviusap sinerpasilluni. Abiap maluginiarpaa saviisivik saviillu annersaata inaa imaqanngitsoq.

Hansip kiinaa anniarnermik eqissimavoq tamaviaarpasillunilu assaatini saamerleq najummillugu aallu inuaasa akornanit saqqummerluni. Hansi qarsorpoq kiinalu qaserujutsilluni allaanngiivipporlu ilisimajunnaariaannaasoq.

Oqaluttuaq atuareerukku Abia qanoq iliornissaanik ikiussavat.

Allatami ataatigut titarsillutit aallartigit uloriarnartut Abiap sianigisassai ataatigut titartarlugit... Aamma taakku uunga allakkit:

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

Abia imminut paariniarluni qanoq iliorsinnaava? _____
_____
_____

Pisoqaqqinnginniassammat suut isumagissavai? _____
_____
_____

KISIMIILLUNI ANGERLARSIMALLUNI!

- Ikiueqqaarnermi pisussat pingaarcerit 4-t

Abiap ikiueqqaarneq pikkoriffigaa. Hans ajoquusermat qanoq iliornissani nalunngilaa. Uani makittakkani Abia qanoq iliorsimanersoq atuarsinnaavat. Makittakkalli tulleriinneri eqqungillat. Suleqatigisallu qanoq tulleriinneqassanersut paasiniassavarsi.

- 1) Makittakkanik immissinnut atuffatissaasi.
- 2) Makittakkat qjortassavasi.
- 3) Tulleriinneri isumaqatigiissutigissavasi.
- 4) Makittakkat isumaqtigeeerdeerussi pappiaqqamut nипитисаваси.

Taava Hansip anaanaavanut sianerpoq

1

Maanna pimoorullugu Abiap Hansi susimanersoq misis-sorpaa

2

Aak allarterpa kilernerullu eqqaa ameq salillugu

3

Eqqissilluni Hans anaanaavata isernissaata tungaanut oqaluuppaan

4

Abiap anaanani ataatanilu qanoq pisoqarsimaneranik oqaluttuuppai

5

Hansip anaanaavata Abia angerlaappa Hansilu Peqqissaaviliaallugu isigaa misissorneqarniassammatt

6

Mattutissaliorpoq

7

Eqqissilluni Hans oqaloqatigaa aam-malu ajorerusumik pisoqaqqinqinnissaa isumagalugu

8

Qalattuliut qamippaa nerrivimmilu tiffarlugu

9

Abiap Hansip talia kivippaa uummataanit qutsinnerusunngorlugu Hansilu tassaniitiinnaqqallugu qinnugalugu

10

Tiiliutip aseqqui ipittut illuarpai

11

Savissuaq iggavimi atortagaq qajas-suartumik illuarpaasaviisivimmullu ikkullugu

12

Hans isikkaminik ulortoorsimavoq orlunerminilu tallimigut kilersimalluni

13

Abiap mattutissaasivik saqqummerpaa

14

Tiitorfiit allarutaannik natermi imeq allarterpa

15

QANOQ ILIORNIARPIT?

Isiginnaartuuniarpit imaluunniit ikiueeqqaartuuniarpit?

Ajutoortoqarsimavoq. Inuk ataaseq ajoquusersimavoq.

Qanoq iliorniarpit?

Oqaaseqatigiit arfinillit atuakkit.

Eqqarsarluarit. Isummerit.

Titarnermi isummannut eqqortoq krydsileruk.

1. Ikinngutigilluarnerpaasara ajutoorsimappat taliaarluni ikuutissaanga.

2. Inersimasoq aqqusinermi uppippat ikuunniarpunga.

3. Meeqqat inuuusuttullu ikiueeqqaarsinnaanissaat pingaaruteqarpoq.

4. Nukkamik aqqalussamilluunniit immaqluunniit sanilit meeraannik paarsissagaanni ikiueeqqaarsinnaasariaqarpoq.

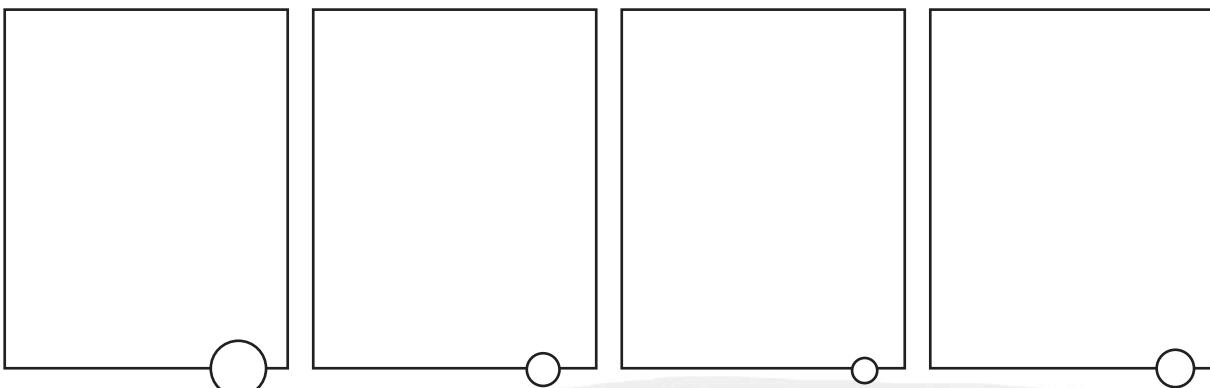
5. Ikiuinngikkaanni pitsaaneruvoq - taava kukkulluni iliuuseqartoqassanngilaq.

6. Ajutooraluaruma ikuuisinnaasoqarnissaa kissaatigaara.

AJUTOORTOQARSIMAVOQ Arlaat iliuuseqartariaqarpoq!

Cykelerluni uppittoqarsimavoq.
Isiginnittooqarpoq:
Arnaq utoqqasaaq,
atuartut marlussuit,
aalisartoq taavalu
skateboardertoq ataaseq.

1. Kia suna eqqarsaatigaa?
Pullartaasaliorit eqqarsaatinik imalinnik.

2. Kina iliuuseqarpa aamma sooq - sooq taamaassoraajuk? _____

3. Soormitaavaana inoqartoq ikuutinngitsunik - sooq taamaassoraajuk? _____

4. Ikuunniaraanni qanoq iliortoqassava?

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

MISILITTAAFFIK

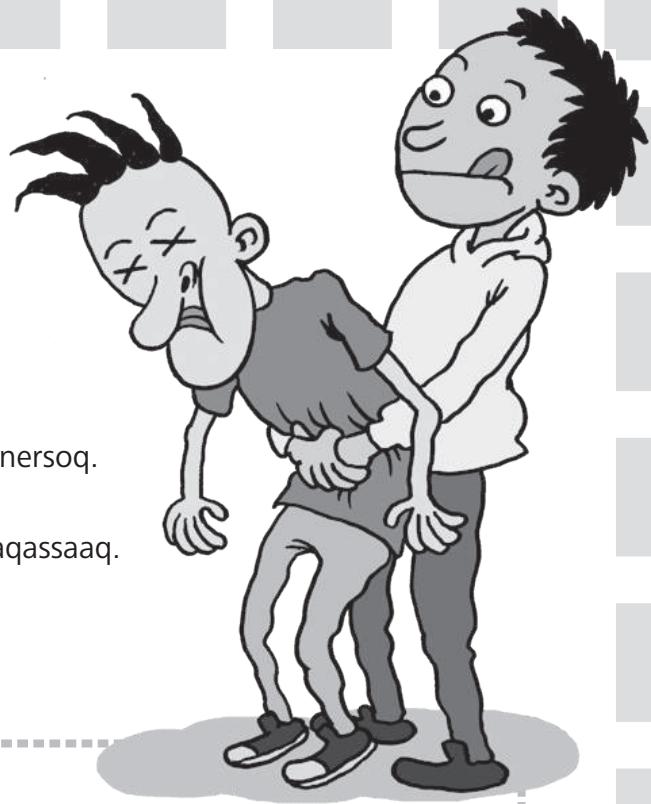
Misilittaafiliussaasi. Tassaavoq klassimeeqatissi ikiueqqaarnermik sungiusarfissaat.

1) Atuartup atuagaani qulequtaq pisari atuarsiuk.

2) Oqaloqatigiigtsi misilittaavissi qanoq isikkoqassanersoq.

3) Piumasaqaat: Tulleriaarnerit pillugit allagartarsuaqassaaq.
Misilittaavissi allagartalerneqassaaq angisuumik.

4) Qulaaniit isiginera uani titartarneqassaaq:

5) Atorfissaqartitasi tulleriaarlugit allattorsigit.

6) Suliassanut allattuiffilioritsi:

Suliassaq:

Akisussaasoq:

Suliassaq:

Akisussaasoq:

Suliassaq:

Akisussaasoq:

Suliassaq:

Akisussaasoq:

TULLERIIAARLUGIT SULIAQARNEQ - ikkussortakkat

Kukkusoqarsimavoq

Naqiteriviup assigiinngitsut paatsiveerullugit akuliuttoorsimavai.

Paatsiveqaqqilernissaannut ikuussinnaavit?

- 1) Makitassat qiorakkit
- 2) Qaleriaakkit tulluartunngorlugit
- 3) Eqqortumik tulleriinnilersukkit
- 4) Pappiaqqamut niptikkit

Ikiueqqaarnermi pisussat pingoarnerit sisamat

- Ikiortissarsiorit
- Inuk nalileruk
- Ikiueqqaarit
- Isumannaallisaagit

Ilimajunnaarneq

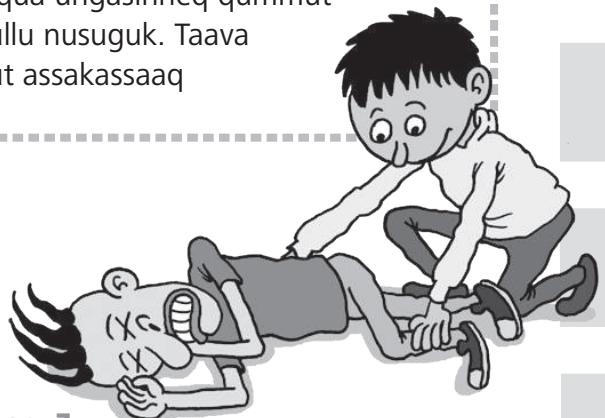
- Akisarpa? Oqlorussarpa imaluuniit aalariartarpa?
- Ikiortissarsiorit: Inersimasumutsianerit, ingerlaannaq aggeqqujuk
- Nukillaaqqappat akissananilu ilisimajunnaaqqassaaq
- Ilisimajunnaaqqava?
- Nipituumik erseqqissumillu atiatigut taagoruk
- Sannikannersissavat aalangersimasumik nallartillugu
- Najoruk paaralugulu ikiortissap takkunnissaata tungaanut
- Tuviatigut tigujuk. Qajassuarlutit issuttuuguk.

Tupittoqarpoq

- Inuk tunuanuit eqiguk. Assatit qalasiata nalaaniissapput. Qummukanneq illit tunginnut tallimariarlutit nusuttassavatit
- Tunuatigut patittarnera naavatigullunaqittarnera paarlakaatissapput, ajornartorsiutip qaangernissaata tungaanut
- Iluaqutaanngippat periaatsit allanngortittariaqarpat
- Inuk tunuatigut tallimariarlugu patiguk. Sakkortuumik - sakkortunaarnaguli!

Sannikannersillugu aalajanger-simasumik nallartitsineq

- Niua uani takutinneqartutut peqissimatiguk
- Niaqua qajassuarlutit malartiguk
- Talia qaninneq L-tut angisuutut inissiguk
- Taliata aappaq inuttaata qaavanut ilineqassaaq. Assaata tunua ersaanuussaaq
- Nallartiguk
- Seequa ungasinneq qummut ilinnullu nusuguk. Taava ilinnut assakassaaq

MISILITSIGIT!

Una ikiueqqaarnermi misilitsinneruvoq. Akissutit tamarmik atuartut mappersagaanniipput. Sungiusarsinnaavutit sukkatsisarlutit. Apeqqutit tamaasa eqqortumik akisinnaasariaqpatit piffissarlu atukkat ikiueqqaarsinnaanermut uppernarsaammut allanneqassaaq.

1) Ippernamut kiitinneq

pullatorujussuanngorpat, taava illit:

- a) Soqtiginnitsusaaginnassavat
- b) Nakorsiassaatit
- c) Ikiortissarsiorlutit sianissaatit

2) Niaqqukkut annersitsigaanni sooruna pullalertartoq?

- a) Allat annersitsisimanerput takusinnaanias-sammassuk
- b) Taqaaqqat putusimammata
- c) Ammimi cellit illersummik seerinikuummata

3) Taqaq tillertoq alippat susoqassava?

- a) Aak arriitsumik kuussaaq
- b) Aak kilernermit kuussuaalissaq
- c) Tissalulluni aniasoqalissaq

4) Najat toqunartulimmik imersimappat taava:

- a) Meriartissavat
- b) Immuttortissavat
- c) Uninnganaveersaartissavat

5) RICE qanoq isumaqarpa?

- a) Eqqiluisaardeq, Nilak, Naqtsineq/naqigut, Nimeq tasisuaartoq
- b) Eqqissimatisineq, Kapuummik imaarsi-neq, Naqtsineq aamma Nimeq tasisuaartoq
- c) Eqqissimatisineq, Nilak, Naqtsineq/Naqigusiineq aamma Qullarsimatisineq

6) Inuk ilisimanngitsoq sannikannersillugu aalajangersimasumik nallartinneqassaaq pisutigalugu:

- a) Ilorrisimaarluni nallanganianiassamat
- b) Eqqissiaarneruniassamat
- c) Ipinnginniassamat

7) Ilisimajunnaartoqarpat sussavit?

- a) Nakorsiaatissavara
- b) Imermik imertissavara
- c) Ikiortissarsiorlutit sianissaatit

8) Kammalaatit niviarsiaraq tupippat tunuatigut patittassavat:

- a) Pingasoriarlutit
- b) Tallimariarlutit
- c) Arfineq marloriararlutit

9) Niuartoqarsimappat nuussanngilat pissutigalugu:

- a) Annernartorujussuuusinnaammat
- b) Niua naperiaannaqinammat
- c) Saarnata taqaaleqinammagu

10) Assak annerserujussuarniku qanoq sivisutigisumik nilalimmik nillertorterneqassava?

- a) Minutsit quilit
- b) Minutsit 20-t
- c) Nalunaaquttap akunnerata affaa

11) Kigutinnik napisiguit kigutit nakorsaaliassaatit. Naffaa sussaviuk?

- a) Immummut kinillugu nassassavara
- b) Nassassavara assannik kissassimaartillugu
- c) Puussiamut plastikkimut poorlugu nassassavara

12) "Ikiueqqaarnermi pisussat pingaarerit 4-t" qanoq tulleriaarneqarpat?

- Ikiortissarsiorneq
- Ajornerusumik pisoqaqqinnaveersaartitsineq
- Ikiueqqaardeq
- Inuk susimanersoq misissussavara

IKIUEQQARNERMI SIUNNERSUUTIVIT PITSAAERSAAT - klassimi sms-imik ingerlaartitsineq

1) Eqqarsarluarit. Atuakkani takujuk:

Ikiueqqaarnermi ilikkakkappit pitsaanersaat suuppat?

Pingaernerit pingasut uani allakkit:

a) _____

b) _____

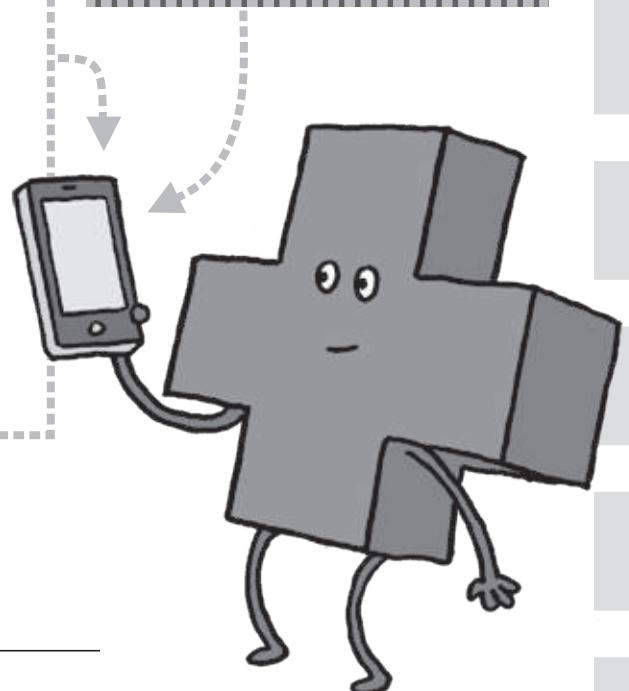
c) _____

Taakku pingasut arlaat toqqaruk. Siunnersuutitut allaguk: _____

2) Siunnersuut ikiueqqaarneq pillugu sms-itut ingerlaartitatut atoruk.

Hej Louis
Ikiueqqaarneq pillugu sms-imut ingerlaartitamut ilaavutit. Ingerlaartitamut ilanngukkuit iluatsitsissaatit.
Ikiueqqaarneq pillugu illit siunnersuut pitsaaerpaaq tulleriaarlutik allassimasunut qullerpaamut ingerlatiguk.
Ateq qullerpaaq normualu nungutikkit.
Atit normullu allakkit allerpaanngorlugit.
Nalunaarut klasseqatinnut pingasunut ingerlatiguk. Erniinnaq ikiueqqaarneq pillugu siunnersuutnik ikinnerpaamik 27-nik tigusaqassaatit.

SIUNNERSUUT PITSAK:
Qinngakkut aaleruit nilak milluassavat!

3) Siunnersuut qassit pivigit?

4) Tulleriaarlugit allakkit. _____

5) Siunnersummut iluarinerpaasannut titartagartaliuussigit.

PISUUSAARTITSINERMI NAJOQQUTASSAT - pisut

Klassens timemi tiiliorsinnaavugut?

Kuluk illillu anitsiarfimmi isersimaannarsinnaatitaavusi. Klassens timemut tiiliorlusilu kagimik agguisussaavusi. Ulappuserpusi. Imeq qalappoq Kuluullu qalattuliuut tiguaa tiiliorfimmut kuiniarlugu. Tassanngaannaq nillialerpoq: "Na'aa, na'aa, na'aa!" Assaa appalaartuinnaavoq. Qalattumik assani kuisimavaa.

Kiinaa tungujortuinnanngorpoq!

Anitsiarfissuuvoq. Pisartutoqaq: Hr. Mortensenip taquassani puigorsimavai ilinniartitsisullu inaannut aallugit. Pavia pisarnermisut piitaappoq.

Ullumikkut oqummiaqaatigaluni qanerminiit nipilioqattaarpoq. Maajunnaq, allaanngiivipporlu iperpalulersoq.

- Maannakkut quianarunnaarpoq: Pavia tupissimavoq ipilerlunilu.

Ulapporippoq!

Mikkel illillu sapaatip akunnerani iluarsaassisartuuvisi.

Suliassaaleqinanngeqaaq. Sanerlusilu allattarfissuaq allartertussaavarsi.

Mikkelip allattarfissuaq allartipallappaa mikroovnimilu aaqqiilaarniarluni.

Susoqarnera takunngilat, nipili eqqumiitsoq tusarpat.

Eqqumiitsumik nukeqarani mikroovni pallorfigeqqavaa.

Arsaq tamannguat!

Kiisami! Atuarunnaarput. Angerlamut taavalu arsarneq. Tamannguat ingerlavutit Emili kinguninnguaniit malippat. Matu silarleq ammarniarlugu tigummivia isappaa. Sapangippaa taamaammat illit tapullutit matumut aporpusi.

Qangami qanngunnguarsi, matu igalaajarami.

"Na' aa! Ikiortissannik, aanaarpunga", Emil suaartarpoq. Amiilaarutigisannik takulerpat assaataaniit aak tissaluttoq.

Umillaqqippoq, uniutoqaarli!

Kiisami Kaali, Kiista illillu inersimasut Paint Ball-inik eqqarnissamut pillugit pillugit akuersitippasi.

Eqqaassisarfimmi avalassaaqqavusi. Akersunneq aallarteruttortoq Kaali ujarassuarmut naappoq. Torlorujussuarpoq nukeqaranilu pallungaannalerluni.

PISUUSAARTITSINERMI NAJOQQUTASSAT - iliuutsit

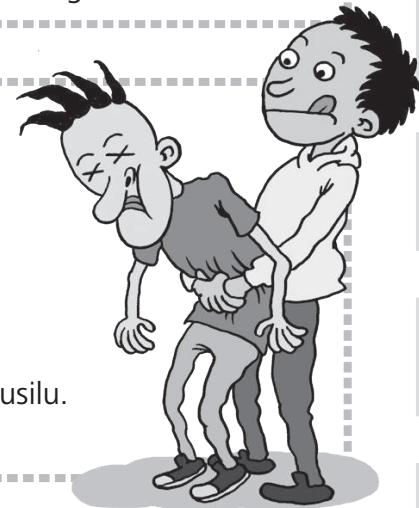
Klassens timemut tiiliorsinnaavugut?

Qalattuliut qalattumik imalik peeruk.

Kuluk anartarfiliaaguk assalu imermik nillataartumik nillertorterlugu.

Inersimasumik pissarsigit: Ikiortissarsiorlutit suaartarit. Ikiortissarsiorlutit sianerit.

Nal. ak. affaani nillusaaginnarit imaluunniit annernarunnaarnissaata tungaanut.

Kiinaa tungujortuinnanngorpoq!

Pavia tunuatigut tallimariarlugu sakkortuumik patiguk.

Iluaqutaangippat, tunuanut pissaatit eqillugulu.

Assatit qalasiata nalerluinnaanut pippata ilummut qummukannerlu ilinnut nusussavatit tallimariarlutit.

Taakkua marluk paarlakaatikkit inersimasumillu pissarsillutit.

Pavia ilisimajunnaassagaluarpat inersimasumut sianissaasi ikioqqullusilu.

Pavia nakorsiaattariaqarpoq naavatigut naqittarnikuugussiuk.

Ulapporippoq!

Sarfaq qamitsinnagu attussanngilat.

Mikkeli ilisimajunnaarsimanersoq misissoruk qajassuartumik issuttuullugu oqaluullugulu.

Mikkeli ilisimajunnaarsimappat sannikannersillugu aalajangersimasumik nallartinneqassaaq.

Ikiortissarsiorlutit suaartarit arlaat inersimasumut ikiortissarsiortillugu sianertiguk.

Mikkeli ilagiuk eqqisisarlugulu oqaluullugu ikiortissap takkunnissaata tungaanut.

Arsaq tamannguat!

Igalaamernit annersaat piissavatit kullutillu tamaasa kilerneranut naqigullugit.

Emilip talia kilerniku sapinngisamik qullasitsinniarlugu qullaruk.

Ikiortissannik suaartarit arlaat inersimasumut sianertiguk.

Kilernera assannik naqeqlaannassavat ikiortissap takkunnissaata tungaanut.

Kakkissaammik naqiguserlugu nimeruk.

Utaqqinissinni Emili eqqisisarlugulu tuppallersassavat.

Umillaqqippoq, uniutoqaarli!

Kaali ilisimanersoq misissoruk qajassuartumik issuttuullugu oqaluullugulu.

Kaali ilisimajunnaarsimappat sannikannersillugu aalajangersimasumik nallartinneqassaaq.

Ikiortissannik suaartarit inersimasumullu sianerlutit.

Kiista inersimasumik aallertissinnaavat.

Kaali majoruk eqqisisarlugulu oqaluullugu ikiortissap takkunnissaata tungaanut.

IKIUEQQAARSINNAANERMUT UPPERNARSAAT

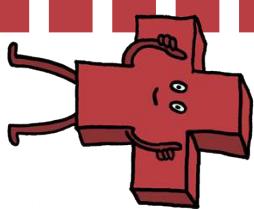
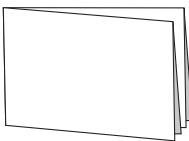
Katiterinissamut ilitsersuut

- 1) Allagartaq qior taruk
- 2) Takineranut peqiguk. Allagartaq lamineererneqarsinnaavooq.
- 3) Allagartaq peqeqqiguk

1

2

Ateq .....
Atuarfik .....
Atuaqatigijt ..... Ulloq .....

Ateq .....

Kalaalit Rode Korsiat

Allagartamik uuminniga piginnitoq meeqqanut
10-t aamma 12-t akornaani ukiulinnut pikkoris-
sarnermik naammassinninnikkuvooq

IKIUEQQAARSINNAANERMUT
UPPERNARSAAT
10-12-nik ukiulinnut

NR.	IKIUEQQAARNEQ	OK
1	Ikiueeqqaarnermi pisussat pingoarnerit 4-t	
2	Ilisimanngilaq	
3	Sannikannersillugu aalajangersimasumik nallartitsineq	
4	Tupittoqarpoq	
5	Aanaartitsinerit	
6	Tallimik/nissumik napisinerit	
7	Pullattoornerit qaratsamillu sajuppillatsitsinerit	
8	Pilluttooraluarnerit	
9	Toqunartoqalerneq	
10	Uunerit	
11	Aanneq	
12	Kigutit ajoquuserneri	
13	Sullinernik kapitinneq	
14	Kiitinneq	
15	Ikiueeqqaarnermik misilitsinneq Eqqortut amerlassusaat	
16	Ikiueeqqaarnermik misilitsinneq, piffissaq	

Ilinniartitsisup atsiorneq

AALLARTINNERA NANGIGUK!

Aajuna oqaluttuap aallartinnera:

Marlunngorneruvoq. Sara atuareerluni angerlartilluni tassanngaannaq nиптууник qanngorpallannernillu aqqusinermi tullermeersunit tusaasaqalerpoq. Tassanngaannaq biili sukkaqaluni assakaasuni qiarsuttiunnaatillugit uiarsaarpoq. Sara tupalluni sanimut pissippoq uummatinilu kassutorujussuanngortoq malugalugu. Aqqusinernit paarlaaffiat uiarsaaramiuk angut nunami issiasoq takuaa. Quttoraanit aanaarpoq.

Angut ikiortariaqarpoq. Oqaluttuaq nangis-savat. Sarap ikiueqqaarnermik ilisimasani qanoq atorluarnerai angullu annaallugu oqaluttuarikkit.

Uani oqaluttuamut tunngasunik allattuisinnaavutit:

Ukiup qanoq ilinera:

Inuit, atit, sorliunera, il. il.:

Ullukkut qanoq ilinera:

Sumiiffiup takussutissiornera:

Oqaluttuaq allattaavinnut qarasaarsiamulluunniit allaguk.

OQALUTTUAP NAANERA ALLAGUK!

Aajuna oqaluttuap naanera:

...Casperip cykeli qasorpasilluni isigaa. Lastbilinik eqqorneqarsimanera takune-qarsinnaavoq. "Qujanaqaaq atuarfimmi ikiueqqaarneq peqqammerakku", Casper eqqarsarpoq, "taamaalillunga niviarsiaraq qanoq ikiussallugu nalunngilara." Angerlarnissaminut qilanaarpoq anaa-nani susoqarsimaneranik oqaluttuunnias-sagamiuk.

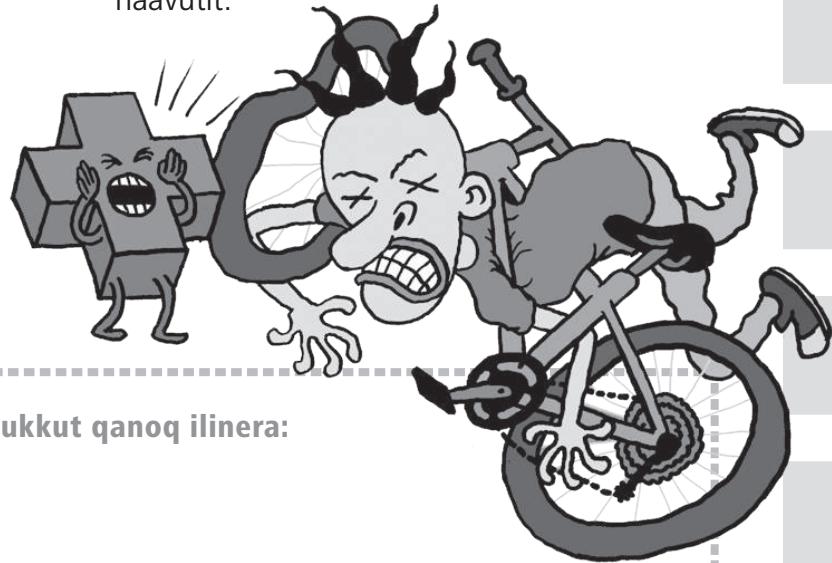
Ajutoortoqarsimavoq: Lastbili niviarsiararlu

cykelertoq! Niviarsiaraq susimavamita?

Aquttormi? Ajutoorneq qanormitaava pisimava? Kikkut ikiueqqaarnermik inger-latsippat qanorlu iliorpat?

Oqaluttuaq naggasiinermut tulluartoq allassavat. Casper qanoq ikiunnersoq oqaluttuariuk.

Uani oqaluttuamut tunngasunik allattuisin-naavutit:

Uani oqaluttuamut tunngasunik allattuisinnaavutit:

Ukiup qanoq ilinera:

Inuit, atit, sorliunera, il. il.:

Ullukkut qanoq ilinera:

Sumiiffiup takussutissiornera:

Oqaluttuaq allattaavinnut qarasaarsiamulluunniit allaguk.

Ikiueqqaarsinnaavit? - *Ilinniartitsisumut ilitsersuut*
© Kalaallit Røde Korsiat

Suliarineqarnerani najoqqutaq "Kan du førstehjælp?"
allattoq Torben Blankholm
Aaqqissuisut: Caroline La Cour Andersen, Leslie Grebst
amma Ann Hiort Maltesen
Nakorsatut siunnersorti: Lars Andersen
© Røde Kors i Danmark 2009

Atuartitsissutissat meeqqanut 10 - 12-nut ukiulinnut tulluarput

Aaqqissuisut: KRK aamma Ebbe Mortensen
Nutserisoq: Kunuunguaq Olsen
Titartaasoq: Martin Brandt Hansen
Assiliartalersornerani aaqqissuisoq: mmgrafisk.dk
Naqiterneqarfia: Lasertryk A/S, Århus
Suliarinnitoq Dacapo Publishing, Nuuk 2017

ISBN 978-87-92170-41-5

Ilusaa siulleq, siullermik naqinnera

Saqqummersinneqarnerani tapersersuisut:
 Namminersorlutik Oqartussat,
Tips & Lottomidlerne

Tamatigut innimigisassaq.
Atuakkamik matuminnga immikkoortuinilluunniit nuutsiterilluni allatulluunniit assiliilluni aamma radiukkut tv-kkulluunniit
aallakaatsilluni saqqummiussuisoqassangilaq atuakkioraq naqiterisitsisarfillu allakkatigut akuersisimatinnagit.
Tamatumanii pineqanngilaq atuakkap eqqartorneqarnerani allaaserineqarneranilu tigulaarilluni issuaasinnaaneq.

Kalaallit Røde Korsiat

Imaneq 41
Postboks 1630
3900 Nuuk

Tlf: 32 18 00
Fax: 32 18 02
Email: krk@krk.gl

www.krk.gl

